
ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE 1. A 2. STUPEŇ ZŠ A PRE ŽIAKOV S MP

ZÁKLADNEJ ŠKOLY S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM -
ALAPISKOLA

ČESKOSLOVENSKEJ ARMÁDY 15
MOLDAVA NAD BODVOU - SZEPSI

	Školský vzdelávací program pre 1. stupeň základného vzdelávania	Školský vzdelávací program pre 2. stupeň základného vzdelávania	Školský vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím
Názov ŠVP	ISCED 100 - Primárne vzdelávanie	ISCED 244 - Nižšie sekundárne vzdelávanie	ISCED 244 - Primárne vzdelávanie
Názov ŠkVP	ŠkVP pre 1. stupeň základného vzdelávania	ŠkVP pre 2. stupeň vzdelávania	ŠkVP pre žiakov s mentálnym postihnutím
Stupeň vzdelania	ISCED 100/ISCED 1	ISCED 244/ISCED 2	ISCED 1
Dĺžka štúdia	4 roky	5 rokov	9 rokov
Forma štúdia	denná	denná	denná
Vyučovacia jazyk	maďarský	maďarský	maďarský
Druh školy	štátna	štátna	štátna

Národná klasifikácia vzdelania_verzia V18 z 20. 01. 2018

Predkladateľ: Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi

Názov školy: Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi

Adresa: ČSA 15, 045 01 Moldava nad Bodvou

IČO: 51845598

Riaditeľ školy: Mgr. Andrea Sirgely

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP I. a II. stupeň ZŠ: Mgr. Andrea Sirgely

Ďalšie kontakty: zsvjimmoldava@gmail.com

Zriaďovateľ: Mestský úrad Moldava nad Bodvou

Názov: Mestský úrad Moldava nad Bodvou

Adresa: Školská 2, 045 01 Moldava nad Bodvou

Kontakty: JUDr. Ing. Slavomír Borovský, PaedDr. Klára Vranaiová, PhD.

Dátum schválenia:

Miesto vydania: Moldava nad Bodvou

Platnosť dokumentu od: 01.09.2023, podľa ŠVP, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20. 7. 2022 pod číslom 2022/18142:1-A2140 pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2022.

Mgr. Andrea Sirgely riaditeľka školy

REVIDOVANIE ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Platnosť	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy
Revidovanie		
revidovanie	24.8.2023	Revidované údaje o škole, zamestnancoch a žiakoch

		Zmena vol. predmetu - v 5. ročníku: namiesto MAT je TECH - v 7. ročníku: namiesto VMR je INF
--	--	---

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Veľkosť školy

Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi je plne organizovaná škola s počtom tried 29 a celkovým počtom žiakov 523.

Počet tried v jednotlivých ročníkoch uvádza tabuľka:

Ročník	Primárne vzdelávanie	Ročník	Nižšie sekundárne vzdelávanie
		5.	4
1.r.	5	6.	3
2.r.	5	7.	4
3.r.	2	8.	2
4.r.	3	9.	1
z nich špec .triedy	1 - pre žiakov s MP A - variant	z nich špec. triedy	5- pre žiakov s MP variant „A“

Charakteristika školy, zameranie, profilácia

Základná škola poskytuje primárne a nižšie stredné vzdelávanie pre žiakov formou výučby v bežných triedach, podľa potrieb žiakov a v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím

Začiatky našej školy siahajú do roku 1950. V roku 2002 došlo k spojeniu základnej školy a gymnázia. Vyučovacím jazykom školy je maďarský jazyk. Od 1. septembra 2002 sa stal zriaďovateľom školy Mestský úrad Moldava nad Bodvou. Je to plne organizovaná základná škola a gymnázium. Od 1. septembra 2015 na základe hromadného prestupu žiakov na Cirkevnú spojenú školu Blahoslavennej Sáry Salkaházi s vyučovacím jazykom maďarským - Boldog Salkaházi Sára Magyar Tannyelvű Egyházi Iskolaközpont Szepsi, Československej armády 15, 045 01 Moldava nad Bodvou na Základnej škole a gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským - Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium Moldava nad Bodvou došlo k organizačným zmenám, následkom ktorých došlo k prestupu 162 žiakov na Cirkevnú školu. Účinnosťou dňa 01. 09. 2015 zanikli 3 triedy primárneho vzdelávania, 5 tried nižšieho sekundárneho vzdelávania, 3 triedy vyššieho sekundárneho vzdelávania a 2 skupiny ŠKD. Znížený počet žiakov a následný zánik 11 tried spôsobilo zníženie počtu pedagogických zamestnancov školy.

V školskom roku 2015/2016 novozriadená cirkevná škola dostala do prenájmu v budove našej školy 11 miestností.

Od školského roku 2016/2017 sa ruší dvojmenná prevádzka. V priestotoch budovy sa zriadi výdajňa teplej stravy s jedálňou pre žiakov a zamestnancov školy. Od 5. septembra 2016 sa znova spustí do prevádzky ŠKD, vytvorí sa študovne pre každého žiaka školy v rámci celodenného výchovného systému NP ŠOV.

➤ Od 31.8.2018 sa vyradí zo siete škôl naša inštitúcia ako Základná škola a **gymnázium** s vyučovacím jazykom maďarským - Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium, Moldava nad Bodvou a od 1.septembra 2018 sa zaradí pod názvom **Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola**, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi. Od 1.septembra 2018 sa zaradí do siete škôl aj **Výdajňa školská jedáleň**, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou, ako súčasť Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi.

Škola zabezpečuje vzdelávanie svojich zamestnancov vo svojich kompetenciách:

- legislatíva a metodika (pedagogické porady)
- moderné a inovačné vyučovacie metódy (zasadnutia predmetových komisií a metodického združenia)
- nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka na ZŠ (učitelia AJ)
- podpora profesijnej orientácie žiakov ZŠ na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami (učitelia FYZ, TCH, výchovná poradkyňa)

- zvyšovanie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ s využitím elektronického testovania (učitelia INF)
- školenia BOZP (pravidelné školenia na začiatku školského roka)
- vzdelávania
- metodické dni

Škola zamestnáva odborníkov školskej internetovej siete. Fyzické pripojenie na internet v odborných učebniach, školskej knižnici, kabinetoch a zborovni lokálnou sieťou zabezpečujú interní zamestnanci. Pedagogický kolektív má potenciál sledovať vývoj moderných informačných technológií a tie využívať vo výchovno-vzdelávacom procese.

Charakteristika žiakov

Žiaci našej školy pochádzajú z Moldavy nad Bodvou a zo spádovej oblasti nášho mesta. Veľké percento žiakov prichádza zo sociálne znevýhodneného prostredia. Okolo 50% žiakov žije v hmotnej núdzi. Zvýšeným počtom žiakov so ŠVVP postupne narastá aj počet integrovaných žiakov v bežných triedach. Na I. stupni ZŠ pre žiakov, ktorí z výchovno-vzdelávacieho hľadiska potrebujú kompenzačný a rozvojový program sa zriadi od 1.9.2015 do 30.6.2016 špecializovaná trieda, od 1.9.2016 špeciálne triedy pre žiakov s ĽMP, od 1.9.2017 do 30.6.2018 špeciálne triedy pre žiakov s VPU, od 1.9.2020 špeciálna trieda pre žiakov s ĽMP a SMP. Dôvody zriadenia špeciálnych tried pre žiakov s ĽMP: Špeciálna základná škola Moldava nad Bodvou z kapacitných dôvodov neprijala každého žiaka s ĽMP, rodičia nesúhlasili s preradením dieťaťa do ŠZŠ. Naša škola úzko spolupracuje s referentkou sociálnych vecí a opatrovateľskej služby mesta, komunitnými a terénnymi sociálnymi pracovníkmi Moldavy na Bodvou, odborníkmi Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Košice-okolie, Centra špeciálno-pedagogického poradenstva Košice. V spolupráci s Mestským úradom sa snažíme zaškoliť všetky školopovinné deti pochádzajúce z marginalizovaných skupín. Pedagógovia sa zúčastňujú vzdelávaní spojených s uvedenou problematikou. Na metodických združeniach a predmetových komisiách sa riešia špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov a možnosti vytvárania špecifických podmienok pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Na zmiernenie deficitu školskej úspešnosti žiakov škola prevádzkovala nulté ročníky (v školskom roku 2021/2022 naposledy podľa platnej legislatívy). Škola ďalej zamestnáva asistentov učiteľa, v rámci mimoškolských činností zabezpečuje adekvátnu starostlivosť pre všetkých žiakov školy. V školskom roku 2017/2018 sa vytvoril inkluzívny tím, v zostave školský špeciálny pedagóg, školský sociálny pedagóg, logopéd. Na škole v menšom počte (cca 10 - 20) plnili povinnú školskú dochádzku aj žiaci v zahraničí. Kvôli preplnených školských priestorov sa žiaci vzdelávali do roku 2016 v dvojzmennej prevádzke. Od 1. septembra 2016 v priestoroch školy sa vytvorili študovne, kde v poobedňajších hodinách, pod pedagogickým dozorom dostali žiaci príležitosť pripravovať sa na vyučovanie. Postupne sa zlepšovala úroveň podmienok výchovy a vzdelávania. „Aby naše deti mali šancu v živote uspieť“ - sme začali spolupracovať v **programe Teach for Slovakia**. Ako odpoveď na rastúci extrémizmus a intoleranciu k zraniteľným skupinám medzi žiakmi a študentmi sa naša škola zapojila do **programu Vnímavá škola**. V školskom roku 2019/2020 sme sa úspešne zaradili do **programu Škola inkluzionistov**. Program bol zameraný na rozvoj a podporu inkluzívneho vzdelávania na prvom a druhom stupni základných škôl. Cieľom je podpora a rozvoj práce na školách s rozmanitosťou žiakov bez ohľadu na ich fyzické, intelektuálne, emocionálne, sociálne, jazykové alebo iné obmedzenia. Programom sme získali: intenzívny vzdelávací program na podporu školy na ceste k inklúzii, spoluprácu so skúseným odborným tímom počas celej doby trvania programu. V školskom roku 2020/2021 sme sa zapojili do projektu MŠVVaŠ, ktorý bol realizovaný z Plánu obnovy a odolnosti SR „Spolu múdrejší I“, v školskom roku 2021/2022 „Spolu múdrejší III“. Cieľom výzvy bolo kvalitné a dostupné doučovanie svojich žiakov, vytváranie podmienky na zlepšovanie ich vedomostí a zručností v hodinách mimo vyučovania v stanovenom rozsahu.

Počet žiakov v jednotlivých triedach k 1.9.2023

Trieda a počet žiakov:	II.E – 21	VI.A – 16
I.A – 20	III.A – 25	VI.B – 16
1.B – 20	III.B – 25	VI.CŠ – 12- špeciálna trieda pre žiakov s MP
1.C – 20	IV.A – 22	VII.A – 17
1.D – 21	IV.B – 16	VII.B – 17
I.E – 22	IV.CŠ – 10 špeciálna trieda pre žiakov s MP	VII.CŠ – 12 špeciálna trieda pre žiakov s MP
II.A – 21	V.A – 18	VII.DŠ – 12 špeciálna trieda pre žiakov s MP
II.B – 21	V.B – 19	VIII.A – 18
II.C – 21	V.CŠ – 10 špeciálna trieda pre žiakov s MP	VIII.B – 18
II.D – 21	V.DŠ – 10 špeciálna trieda pre žiakov s MP	IX. – 18

14+1 šp.tr./I.stupeň

9+5 šp.tr./II.stupeň

29 tried / 523 žiakov / z toho 14 št. mimo SR

Charakteristika pedagogického zboru

Učiteľský zbor tvorí 48 pedagogických zamestnancov (z toho 2 na RD, 1 dlhodobá PN a 9 pedagogických asistentov) a 2 odborní zamestnanci (sociálni pedagógovia). Z toho v rámci národného projektu NP PoP 3 vykonávajú pedagogickú a odbornú činnosť na našej škole 5 PA a 2 OZ. Pedagogickí zamestnanci školy sa vyznačujú kvalifikovanosťou a vysokou odbornosťou. Prvú atestáciu vykonalo 8, druhú 13 učiteľov. Na škole pôsobí výchovný a kariérový poradca, koordinátor primárnej prevencie drogových závislostí a prevencie sociálno-patologických javov, environmentálnej výchovy, finančnej gramotnosti. Pedagógovia sa pravidelne zúčastňujú odborných, metodických a legislatívnych školení. Vzdelávania sa pedagogickí zamestnanci zúčastňujú na základe plánu vzdelávania v súlade s osobným plánom profesijného rastu.

Podľa kariérových pozícií škola má:

- troch vedúcich pedagogických zamestnancov (riaditeľka školy a 2 zástupkyne)

a nasledovných pedagogických zamestnancov - špecialistov:

- triedni učitelia (29)
- výchovný poradca (1)
- kariérový poradca (1)

ostatných pedagogických zamestnancov na špecializované činnosti, ako sú koordinátori:

- koordinátor prevencie drogových závislostí a prevencie sociálno-patologických javov
- koordinátor finančnej gramotnosti
- koordinátor pre environmentálnu výchovu
- koordinátor 1. stupňa
- koordinátor špeciálnych tried
- koordinátorov 2. stupňa

Projekty

Škola má dlhodobé skúsenosti s projektovou činnosťou a podporuje ju na rôznych úrovniach (školské, národné a medzinárodné). Naše projekty majú rôzne časové trvanie. Naša škola je zapojená do dlhodobých medzinárodných projektov v spolupráci s inými školami v zahraničí. Do projektovej činnosti aplikovanej na našej škole sú zapojení žiaci bez rozdielu študijného zamerania. Neoddeliteľnou súčasťou projektovej činnosti je využívanie informačných a komunikačných technológií ako účinného prostriedku na komunikáciu, spracovanie a prezentáciu projektov.

Súčasný prebiehajúce národné projekty

- Národný projekt „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov“ - (NP PoP 3)

Zameranie, profilácia školy

Základná škola poskytuje primárne a nižšie stredné vzdelávanie pre žiakov formou výučby v bežných triedach, podľa potrieb žiakov a v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím

Základným účelom vzdelávania a výchovy je rozvinúť hodnoty a postoje vychovávaných a vybaviť ich znalosťami a zručnosťami, ktoré im dajú väčší pocit istoty, radosti a uspokojenia v živote. Toto tvrdenie chce vyjadriť, že vzdelávanie a výchova nemajú slúžiť len potrebám sveta práce a ekonomiky, ale sú rovnako významné pre výchovu jednotlivca ako plnoprávneho člena spoločnosti, slúžia i vyššej kvalite života. Vzdelávanie je proces, v ktorom si žiak osvojuje poznatky a činnosti, vytvára vedomosti a zručnosti, rozvíja telesné a duševné schopnosti a záujmy. Vzdelanie je súhrn znalostí, vedomostí, poznávacích spôsobilostí a schopností, ktoré nadobudol jednotlivec na základe školského vzdelania, učenia, rozumovej výchovy, životných a pracovných skúseností a zámerného vlastného sebavzdelávania.

SWOT ANALÝZA ŠKOLY

Slabé stránky	Silné stránky
---------------	---------------

<ul style="list-style-type: none"> - naplnenie pracovnej funkcie: školský logopéd, školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, osobný asistent k žiakom so ZZ, - nedostatok učební, odborných učební, zborovní, - nedostačujúca spolupráca s komunitným centrom, - nezaškolenosť detí pred vstupom do 1. ročníka, - záškoláctvo, - slabé študijné výsledky žiakov, - nízka úroveň spolupráce medzi rodičmi a školou, - disciplína žiakov 	<ul style="list-style-type: none"> - inkluzívny tím – ľudské zdroje, - dobre fungujúci manažment školy, - široká ponuka záujmových krúžkov, - záujem učiteľov o ďalší profesijný rozvoj, - individuálny prístup k žiakom – vo vých.-vzdel. procese, - tvorba grantových žiadostí , - zavedenie predmetu VMR, kde získajú základné informácie z oblasti manželstva a rodičovstva, - dostatok žiakov pre plynulé fungovanie školy, - tradičné podujatia školy, - spolupráca s CPP, NIVAM, RCPU - estetické školské prostredie,
<p>Príležitosti (šance)</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť zlepšenia a hlavne zefektívnenia spolupráce s komunitným centrom pre lepší kontakt a komunikáciu s rodičmi žiakov, - tvorba projektov, získavanie grantov, - posilniť environmentálnu výchovu – šk. projekty smerujúce na ochranu životného prostredia, - možnosť rozširovania kvalifikácie učiteľov v predmetoch SJSL, MAT, FYZ, OBN. - spolupráca s rodičmi žiakov, - zvýšiť počet členov inkluzívneho tímu, - organizovať viac spoločných aktivít pre zamestnancov, - ďalšie vzdelávanie učiteľov a zvyšovanie pedagogickej odbornosti 	<p>Riziká (ohrozenia)</p> <ul style="list-style-type: none"> - syndróm vyhorenia učiteľov, - hrozba znižovania rozpočtu školy, - nepriaznivá ekonomická situácia v rodinách, - nedostatočná predškolská príprava, - zvyšujúca sa nedisciplinovanosť žiakov, - nedostatok motivácie žiakov uspieť v osobnom živote, - nepoužívanie , resp. nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka

Návrh cieľov a úloh budúceho rozvoja školy

- vízia, poslanie školy

Budovať interaktívne väzby riaditeľ - učiteľ - žiak - rodič na základe vzájomnej dôvery, poznávania, diskusií. Vo vzájomných vzťahoch využívať kognitívnu zložku, ale nepodceňovať emocionálnu zložku. Dbať na to, aby každý rešpektoval každého, aby nepoznal len svoje práva, ale aby pamätal aj na práva ostatných. Aby sa nikto nevyvyšoval a ani sa nebál vyjadriť svoj názor.

Nielen dohliadať na uplatňovanie princípu spravodlivosti v oblasti hodnotenia, ale vytvoriť podmienky priehľadnosti – dbať o to, aby všetci mali pocit, že sú spravodlivo hodnotení – žiaci, učitelia a ostatní zamestnanci.

Vytvárať podmienky pre realizovanie a rozvoj kreativity žiakov i pedagogických zamestnancov. V rámci povolenej variability učebného plánu i mimoškolskej činnosti umožňovať výber vzdelávacích a výchovných aktivít podľa schopností a záujmu žiakov. Vytvárať materiálne podmienky pre zabezpečenie tvorivého vyučovania, kde žiaci môžu prejsť svoj talent, nadanie, dispozície. Podporiť schopnosti žiakov tvorivo a kriticky riešiť problémy, identifikovať ich, analyzovať a navrhovať ich riešenia.

Hlavným kritériom je úroveň a kvalita vyučovacieho procesu, úroveň podmienok pre vyučovanie, obsah moderných, inovatívnych prvkov v didaktických postupoch, výsledky žiakov. Škola musí uplatňovať

efektívny vnútorný systém kontroly vyučovacieho procesu prostredníctvom riadiacich a metodických orgánov školy.

Úspech v edukačnom prostredí dosiahnuť tak, že so žiakmi budeme pracovať v pokojnej atmosfére, v bezprostrednom kontakte s ich potrebami a záujmami, že budeme stále aktívni, ochotní si pomôcť a objektívni v reflexii i sebareflexii. Každá tvorivá úloha prispôbená záujmom a schopnostiam žiakov ich dokáže motivovať a aktivizovať nenásilnou formou k učeniu sa. Konštruktívna práca pedagóga musí ísť cestou diskusie, ak sa chce stať cestou účinnou. Každý pedagóg by sa mal snažiť deti počúvať, hovoriť s nimi a porozumieť im. Iba táto cesta je tou, ktorá nás môže priviesť k očakávaným výsledkom reformy myslenia a komplexného rozvoja osobnosti a charakteru jednotlivca.

Našou víziou je škola, ktorá prináša žiakom radosť z učenia, rozvíja ich tvorivosť i talent, učí ich vytvárať kvalitné medziľudské vzťahy a spája ich s bežným životom.

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Tento školský vzdelávací program vznikol s úmyslom prispôsobiť pôsobenie školy súčasným praktickým požiadavkám kladeným na absolventa a perspektívne smerovať činnosť školy k nadpredmetovému pôsobeniu na žiaka a dosiahnuť uňho ucelené chápanie sveta. Chceme zmeniť lexikografický súhrn vedomostí na systémový, aby sa zabezpečila kvalita, zručnosť a samostatnosť pri získavaní a využívaní vedomostí.

Ciele výchovy a vzdelávania na 1. stupni ZŠ

- vytvárať u žiakov základy gramotností prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií
- poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia
- viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie
- rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí
- zabezpečiť včas potrebnú diagnostiku žiakov,
- využívať aktivizujúce a motivujúce metódy a formy práce s ohľadom na spôsob učenia sa žiaka, dať možnosť zažiť úspech,
- spolupracovať s rodinou žiaka,

Ciele výchovy a vzdelávania na 2. stupni ZŠ

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť); poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka; rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí
- spolupracovať so zákonnými zástupcami žiakov, verejnosťou,
- Vo vyučovaní využívať IKT: vhodne využívať multimediálne edukačné programy, naučiť žiakov využívať PC ako prostriedok učenia sa, naučiť žiakov pracovať s informáciami.

2.1 Strategické ciele školy

Ciele zamerané na rozvoj žiakovej osobnosti

- pestovať u žiakov uznávať hodnoty: sloboda - zodpovednosť
- naučiť žiakov prevziať zodpovednosť za vlastné učenie sa
- vytvárať možnosť slobody v sebarealizácii

Ciele zamerané na skvalitnenie vyučovania

- uplatňovať zásady humánneho hodnotenia
- uznávať jedinečnosť každého žiaka
- uplatňovať činnostné vyučovanie
- využívať inovatívne pedagogické metódy

Ciele zamerané na skvalitnenie riadenia školy

- zamerať sa na klímu v škole - zvýšiť kvalitu života v škole pre žiakov aj učiteľov
- zvýšiť starostlivosť o žiakov zo sociálne znevýhodneného a zanedbaného prostredia
- eliminovať negatívne vplyvy prostredia - bojovať proti ľudskému zlu (kriminalita, vandalstvo, rasové predsudky, poškodzovanie prostredia, agresivita)
- spolupráca s rodičmi - dosiahnuť pozitívne prepojenie rodičov na školu a získať ich podporu
- vytvoriť nové, jasné a účinné vnútroškolské normy v súlade s platnou legislatívou
- zamerať sa na ciele a úlohy vedenia školy - zavádzať a riadiť konštruktívne zmeny - neustále dbať na dobré meno školy

2.2 Konceptia rozvoja školy

Konceptia rozvoja školy je vypracovaná na základe analýzy súčasného stavu, nadväzuje na predchádzajúcu koncepciu rozvoja školy, aktuálny stav školy po organizačných zmenách, tradície a silné stránky školy. Vychádza aj zo sociálnej, spoločenskej, demografickej a ekonomickej analýzy školy.

Koncepcný zámer rozvoja školy z dlhodobého hľadiska má prebiehať v oblastiach:

- oblasť pedagogická
- oblasť riadenia školy a organizácie života v škole
- oblasť rozvoja ľudských zdrojov
- oblasť spolupráce
- oblasť rozvoja materiálno-technických podmienok školy
- projekty

Koncepcný zámer rozvoja školy v pedagogickej oblasti

- Postupne pracovať na ŠKVP - rozvíjať ho a prispôbovať podmienkam školy, podľa požiadaviek doby a rodičov.
- Vyhľadávať, rozvíjať a podporovať talentovaných žiakov a pripravovať ich na rôzne súťaže.
- Monitorovať úroveň vzdelávacích výsledkov žiakov, vykonávať podrobnú analýzu a prijímať účinné opatrenia.
- Venovať sa rozvoju čitateľskej a finančnej gramotnosti a rozvoju kľúčových kompetencií.
- Rozvíjať kultúrne a národné hodnoty, vlastenectvo a občiansku zodpovednosť, rozvíjať komunikáciu v štátnom jazyku.
- Vytvoriť pre žiakov prostredie s informačnými a komunikačnými technológiami pre využitie vo vedomostnej spoločnosti.
- Rozvíjať a podporovať aktivity žiakov v záujmových útvaroch a záujmových krúžkoch.
- Poskytovať mnohostrannú starostlivosť deťom zo sociálne znevýhodneného a zanedbaného prostredia a podporovať ich školskú úspešnosť.
- Integrovať žiakov zo špeciálno-vzdelávacími potrebami do bežných tried.
- Vytvárať špecializované triedy pre žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Neustále skvalitňovať konzultačné služby pre žiakov a rodičov.
- Zaviesť celodenné výchovné pôsobenie pre slabo prospievajúcich žiakov z menej podnetného prostredia.
- Využívať metodické príručky, metodické listy, učebnice a pracovné materiály poskytované Rómskym vzdelávacím centrom Prešov a MŠVVaŠ.
- Zabezpečiť a využívať kompenzačné pomôcky počas edukácie žiakov zo špeciálno-vzdelávacími potrebami.
- Riešiť problémy detí a žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných skupín, ktoré komplikujú proces ich prijímania do bežných škôl a školských zariadení, zaraďovania do bežných tried a výchovno-vzdelávací proces.
- Dodržať smernice Národného programu výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 - 20 rokov - MILÉNIUM

Koncepcný zámer v oblasti riadenia školy a organizácie života v škole

- Vytvoriť príjemné pracovné prostredie.
- Budovať pozitívny imidž školy, propagovať a zviditeľňovať jej výsledky.
- Demokratický a humánny prístup k zamestnancom školy.

- Rozvíjať dobrú spoluprácu so zriaďovateľom a poradnými orgánmi školy, partnerskými a inými inštitúciami.
- Zapájať sa do projektov, ktoré sú zamerané na riešenie problémov detí a žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných skupín, ktoré komplikujú proces ich prijímania do bežných škôl a školských zariadení, zaraďovania do bežných tried a výchovno-vzdelávací proces.
- Získavať finančnú podporu pre školu pomocou zapájania sa do projektov a grantov.
- Zabezpečiť odbornú starostlivosť o deti so špeciálnymi potrebami, zabezpečiť aktívnu spoluprácu so špeciálnym pedagógom a psychológom v záujme včasnej diagnostiky.
- Spolupracovať s políciou, sociálnym odborom mesta Moldava nad Bodvou, oddelením sociálno-právnej ochrany detí ÚPSVaR pri závažných porušovaniach školského poriadku a zanedbávaní výchovy zo strany zákonných zástupcov.
- V spolupráci so zriaďovateľmi, príslušnými úradmi práce sociálnych vecí a rodiny a komunitnými centrami prijímať opatrenia na zlepšenie dochádzky, správania a vzdelávacích výsledkov a pri výchove a vzdelávaní týchto detí a žiakov vytvárať vhodné individuálne podmienky.

Koncepčný zámer rozvoja školy v oblasti ľudských zdrojov

- Rozvoj dobrých pracovných vzťahov v kolektíve zamestnancov.
- Výchovno-vzdelávaciu činnosť zamerať na kvalifikovaných pedagógov a zabezpečiť odbornosť vyučovania.
- Interné vzdelávania pedagógov zamerať na oblasť špeciálnej pedagogiky, starostlivosť o deti so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, IKT a podľa potrieb školy.
- Zabezpečiť kvalitné a objektívne vnútroškolské normy pre hodnotenie práce pedagogických zamestnancov.
- Spresniť požiadavky na prácu triedneho učiteľa, výchovného poradcu a koordinátorov.
- Zabezpečiť kvalitné vnútroškolské normy pre prácu nepedagogických zamestnancov.
- Viesť nepedagogických zamestnancov k samostatnosti a zodpovednosti za vykonanú prácu.
- Podporovať osobnostný rast pedagogických zamestnancov - umožniť účasť na vzdelávacích podujatiach v rámci platnej legislatívy a potrieb školy, najmä: Multikultúrna výchova v inkluzívnej edukácii, Pedagogický asistent v inkluzívnej škole a jeho práca so žiakmi z marginalizovaných rómskych komunít, Rozvíjaním komunikačných zručností k inklúzii žiakov z marginalizovaných rómskych komunít, Spolupráca rodiny z marginalizovaných rómskych komunít a školy v edukačnom procese, Aktuálne prístupy a inovácie výučby žiakov z marginalizovaných rómskych komunít, Spolupráca odborných zamestnancov s rodinou žiaka z marginalizovaných rómskych komunít, Učiteľ - tvorca učebných zdrojov pre žiakov z marginalizovaných rómskych komunít, Informačno-komunikačné technológie v celodennom výchovnom systéme a pod.
- Podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti detí a žiakov.

Koncepčný zámer v oblasti spolupráce

- V spolupráci s rodičmi pôsobiť na uvedenie si potreby zdravého životného štýlu a ochrany životného prostredia.
- Otvoriť školu širokej verejnosti a organizovať podujatia školy za účasti rodičov.
- Zavádzať inovatívne a konštruktívne stretnutia rodičov s vedením školy a vedúcimi MZ a PK.
- Realizovať otvorené vyučovacie hodiny pre rodičov, Dni otvorených dverí.
- Podporovať záujem rodičov o odborné vedenie záujmových útvarov.
- Využívať spoluprácu rodičov vo všetkých oblastiach.
- Otvorením školy rodičom - zviditeľniť prácu zamestnancov školy.
- Spolupracovať s organizáciami participujúcimi na vzdelávaní detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia ako: Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Združenie Orava, Katedra rómskej kultúry - Univerzita Konštantína filozofa v Nitre, MPC Bratislava, Nadácia Škola dokorán...
- Zintenzívniť poradenskú a osvetovú činnosť pedagogických zamestnancov škôl pre zákonných zástupcov detí a žiakov zo SZP.

Koncepčný zámer v oblasti materiálno-technických podmienok školy

- Vytvárať optimálne podmienky pre výchovno-vzdelávací proces.
- Doplnenie zbierok pomôckami a didaktickou technikou pre žiakov so ŠVVP.
- Zabezpečenie špeciálnych pomôcok k rozvíjajúcim programom pre žiakov špecializovaných tried.
- Aj naďalej sa zaujímať o skrášľovanie okolia školy z vlastných zdrojov využitím potenciálu školy a zapájaním sa do projektov.
- Vytvoriť multisenzorické prostredie, ktoré bude zdrojom voľnočasových aktivít pre žiakov s poruchami učenia.
- Zabezpečenie miestnosti na využívanie metodiky snoezelen.

3 STUPEŇ VZDELANIA, KTORÝ SA DOSIAHNE ABSOLVOVANÍM ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU ALEBO JEHO UCELENEJ ČASTI

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy alebo úspešným absolvovaním prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole, do ktorého sa prijímajú žiaci z ôsmeho ročníka základnej školy alebo úspešným absolvovaním štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

4 PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami²

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- Má osvojené základy používania materinského, vyučovacieho a štátneho jazyka.
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;

- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
  - používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
  - vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
  - dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
  - uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
  - posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
  - chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
  - uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
  - prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
  - pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
  - má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.
- Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

5 VZDELÁVACIE OBLASTI A PRIEREZOVÉ TÉMY

5.1 Vyučovacie predmety vo vzdelávacích oblastiach – I.stupeň

ISCED 1 / 100		
Učebné osnovy pre 1. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	1. ročník (primárne vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet - integrácia s predmetom HUV.
	maďarský jazyk a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet - integrácia s predmetom HUV.
Matematika a práca s informáciami	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a príroda	prvouka	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet - integrácia s predmetom HUV.
	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP.
		Zmena kvality výkonu + integrácia s predmetom HUV.
		1 vyučovacia hodina - Rozvoj fantázie a syntetické podnety. Špecifické výkony: výtvarne zobrazíť svoje predstavy a fantáziu na zadanú tému.
hudobná výchova	UO sú integrované v predmetoch: MJL, SJSL, TŠV, PVO, VYV	
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet - integrácia s predmetom HUV.
povinné hodiny Σ		22
voliteľné hodiny Σ		1
povinné + voliteľné hodiny Σ		23

Učebné osnovy pre 2. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	2. ročník (primárne vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	maďarský jazyk a literatúra	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP
		Zmena kvality výkonu
		1 vyučovacia hodina týždenne - jazyková komunikácia
		Špecifické výkony: čítanie s porozumením
Matematika a práca s informáciami	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a príroda	prvouka	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP
		Zmena kvality výkonu
		1 vyučovacia hodina - Rozvoj fantázie a syntetické podnety
		Špecifické výkony: v kresbe vyjadriť rôzne hudobné rytmy
	hudobná výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		23
voliteľné hodiny Σ		2
povinné + voliteľné hodiny Σ		25

ISCED 1 / 100		
Učebné osnovy pre 3. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	3. ročník (primárne vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	maďarský jazyk a literatúra	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP
		Zmena kvality výkonu
		1 vyučovacia hodina týždenne - jazyková komunikácia
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s informáciami	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a príroda	prírodoveda	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a hodnoty	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a spoločnosť	vlastiveda	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Umenie a kultúra	výtvarná výchova	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP
		Zmena kvality výkonu
		1 vyučovacia hodina - Rozvoj fantázie a syntetické podnety
		Špecifické výkony: v kresbe vyjadriť rôzne hudobné rytmy
	hudobná výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		25
voliteľné hodiny Σ		2
povinné + voliteľné hodiny Σ		27

ISCED 1 / 100		
Učebné osnovy pre 4. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	4. ročník (primárne vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	maďarský jazyk a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s informáciami	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a príroda	prírodoveda	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a hodnoty	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a spoločnosť	vlastiveda	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP
		Zmena kvality výkonu
		1 vyučovacia hodina - Rozvoj fantázie a syntetické podnety
		Špecifické výkony: v kresbe vyjadriť rôzne hudobné rytmy
	hudobná výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		26
voliteľné hodiny Σ		1
povinné + voliteľné hodiny Σ		27

5.1.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria učebné predmety zahrnuté do troch skupín, a to **vyučovacie jazyky**, druhý jazyk (slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, jazyk národnostnej menšiny a literatúra) a cudzí jazyk.

Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie.

Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných disciplín.

5.1.2 Matematika a práca s informáciami

Matematika na 1. stupni základnej školy rozvíja u žiakov matematické myslenie, ktoré je potrebné pri riešení rôznych problémov v každodenných situáciách, pripravuje ich na samostatné získavanie a aplikáciu poznatkov. Na veku primeranej úrovni rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov umožní všetkým žiakom na 1. stupni získať základy digitálnej gramotnosti. Cieľom je zoznámiť sa s používaním počítača a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Prostredníctvom aplikácií primeraných veku žiaci získajú základné zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov sa zoznámia s možnosťami kreslenia, tréningov počítačania, písania a ďalšími najtypickejšími druhmi aplikácií.

5.1.3 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činnostným a bádateľským charakterom výučby umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale najmä prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov.

Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom prírodovedy, ale aj prvouky ⁴prostredníctvom jej prírodovednej časti.

5.1.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť obsahuje problematiku spojenú s postupným utváraním predstáv o priestore (bezprostredné miesto života) a čase (ročné obdobie, historické obdobie). Žiaci sa oboznamujú so spoločenským prostredím. Všímajú si svoje okolie, ľudí, kultúru, históriu, a to všetko vo vzájomných väzbách. Vytvára sa v nich záujem o krásy prírody, aj ľudské diela v blízkom či vzdialenejšom okolí. V tomto veku sú žiaci

prirodzene zvedaví, hľadajú príčiny fungovania spoločnosti. Postupné oboznamovanie sa so spoločenskými javmi sa realizuje spôsobom, ktorý u žiakov rozvíja aj procesnú stránku objavovania a skúmania. Dôležité je, aby žiak vnímal zmeny vo svojom okolí, pochopil ich a snažil sa ich vysvetliť.

Výučba je postavená na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie problémov na základe osobných skúseností žiakov a úrovne ich kognitívnych schopností. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie zvedavosti a skúmanie javov v bezprostrednom okolí žiaka. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom nielen vlastivedy, ale aj prvouky (spoločenskovedná časť). Vytvorenie spoločného predmetu, spájajúceho prírodovednú a spoločenskovednú zložku, však podporuje také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch vzdelávacích oblastiach.

5.1.5 Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa v primárnom vzdelávaní realizuje v povinne voliteľných vyučovacích predmetoch etická výchova alebo náboženská výchova/náboženstvo.

Predmet etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti. Zvlášť dôležité na tomto stupni vzdelávania je venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty žiakov a úcty k iným, rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov a na zvyšovanie ich odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či amorálnym vplyvom, ktoré stále viac zasahujú nižšie vekové kategórie žiakov.

Základným cieľom predmetu náboženská výchova/náboženstvo, je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

5.1.6 Človek a svet práce

V primárnom vzdelávaní vzdelávacia oblasť obsahuje návrhy pracovných činností a pracovných postupov, ktorými sú žiaci vedení k získaniu základných zručností z rôznych oblastí ľudskej práce.

Do vzdelávacej oblasti patrí vyučovací predmet pracovné vyučovanie, ktorý sa zameriava na vytváranie praktických pracovných návykov žiakov, čím sa dopĺňa ich základné vzdelanie. Žiaci sa tak stretávajú s dôležitou zložkou nevyhnutnou pre uplatnenie sa človeka v reálnom živote a na trhu práce. Spoznávajú a využívajú technické materiály, konštruujú, spoznávajú základy stravovania a prípravy jedál, ľudové tradície a remeslá, povolania a získavajú prvé skúsenosti zo sveta práce.

5.1.7 Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja ich kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na

kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa, krajiny, čím sa u neho rozvíja povedomie kultúrnej identity, ale súčasne aj interkultúrne kompetencie.

V primárnom vzdelávaní je cieľom kontinuálne rozvíjať vrodené a prirodzené predpoklady žiakov a pozitívne stimulovať sklony k hravosti a spontánnosti. Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom vyučovacích predmetov výtvarná a hudobná výchova. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s nástrojmi a materiálmi. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít žiak získava príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor pre vlastnú sebarealizáciu. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

5.1.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť poskytuje v primárnom vzdelávaní žiakom priestor na pohybové vyjadrenie sa a osvojenie si základných pohybových zručností, využiteľných v pohybových aktivitách vo voľnom čase. Oblasť sa zameriava na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života, starostlivosťou o svoje zdravie a pohybovou aktivitou. Realizuje sa vyučovacím predmetom telesná a športová výchova, ktorého najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako k nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu.

Telesná a športová výchova využíva široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje motorický vývin žiakov. Dôraz sa kladie na individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní obsahu, ako i pri hodnotení žiakov. Dôležité je motivovať žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri rešpektovaní vlastných individuálnych predpokladov.

5.2 Vyučovacie predmety vo vzdelávacích oblastiach – II.stupeň

ISCED 2 / 244		
Učebné osnovy pre 5. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	5. ročník (nižšie stredné vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	SJ a SL	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	MJ a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s inform.	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP 1 vyučovacia hodina
Človek a prír. Človek a spoločnosť Človek a hodnoty Človek a svet práce	biológia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	dejepis	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	geografia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	technika	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP 1 vyučovacia hodina
Umenie a kultúra	výtvarná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	hudobná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	tel. a šp. vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		29
voliteľné hodiny Σ		2
povinné + voliteľné hodiny Σ		31
ISCED 2 / 244		
Učebné osnovy pre 6. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	6. ročník (nižšie stredné vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	SJ a SL	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	MJ a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s inform.	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP 1 vyučovacia hodina
Človek a príroda Človek a spoločnosť Človek a hodnoty Človek a svet práce	fyzika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	biológia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	dejepis	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	geografia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	obč. náuka	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	technika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Umenie a kultúra	výtvarná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	hudobná vřch.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	tel. a šp. vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		30

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

voliteľné hodiny Σ	1
povinné + voliteľné hodiny Σ	31

ISCED 2 / 244		
Učebné osnovy pre 7. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	7. ročník (nižšie stredné vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	SJ a SL	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	MJ a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s inform.	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP 1 vyučovacia hodina
Človek a príroda	fyzika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	biológia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a spoločnosť	dejepis	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	geografia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a hodnoty	obč. náuka	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a svet práce	technika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	výtvarná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Umenie a kultúra	hudobná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	tel. a šp. vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb		
povinné hodiny Σ		31
voliteľné hodiny Σ		1
povinné + voliteľné hodiny Σ		32

ISCED 2 / 244		
Učebné osnovy pre 8. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	8. ročník (nižšie stredné vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	SJ a SL	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	MJ a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s inform.	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a príroda	fyzika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	biológia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a spoločnosť	dejepis	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	geografia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Človek a hodnoty	obč. náuka	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	výchova k M a R	Učebné osnovy sú vypracované k novému vyučovaciemu predmetu - v rámci voliteľnej hodiny
Človek a svet práce	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	technika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	výtvarná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Umenie a kultúra	hudobná vžch.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	tel. a šp. vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		31
voliteľné hodiny Σ		1
povinné + voliteľné hodiny Σ		32

ISCED 2 / 244		
Učebné osnovy pre 9. ročník základnej školy		
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny		
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	9. ročník (nižšie stredné vzdelanie)
Jazyk a komunikácia	SJ a SL	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	MJ a literatúra	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	anglický jazyk	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Matematika a práca s inform.	matematika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	informatika	Učebné osnovy sú vypracované k vyučovaciemu predmetu - v rámci voliteľnej hodiny
Človek a príroda Človek a spoločnosť Človek a hodnoty Človek a svet práce	fyzika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	biológia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	dejepis	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	geografia	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	obč. náuka	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
	výchova k M a R	Učebné osnovy sú vypracované k novému vyučovaciemu predmetu - v rámci voliteľnej hodiny
	etická výchova	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
technika	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.	
Umenie a kultúra	výtvarná vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
Zdravie a pohyb	tel. a šp. vých.	Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.
povinné hodiny Σ		30
voliteľné hodiny Σ		2
povinné + voliteľné hodiny Σ		32

5.2.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia tvoria vyučovacie predmety zahrnuté do troch skupín, a to vyučovacie jazyky, druhý jazyk (slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, jazyk národnostnej menšiny a literatúra) a cudzie jazyky. Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením. Podstatou

oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania, a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných disciplín.

5.2.2 Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety matematika a informatika, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť. Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

5.2.3 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä spôsobilosti pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi, klasifikácie, merania a predvídania. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

5.2.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia s jej humánnou zložkou a občianska náuka spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú. Vzdelávacia oblasť otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu. Centrálnou kategóriou vzdelávacej oblasti je rozvíjanie, korigovanie a kultivovanie historického vedomia žiakov z potrieb prítomnosti, k čomu prispievajú všetky tri vyučovacie predmety, ktoré ju vytvárajú. Aj preto kľúčovú úlohu zohrávajú medzipredmetové vzťahy, ktoré treba kontinuálne metodicky aplikovať v podobe prierezových modelov vo výučbe jednotlivých predmetov.

5.2.5 Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca,

prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa 9 neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zároveň podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, pre vytváranie harmonických a stabilných vzťahov v rôznych sociálnych skupinách – v rodine, na pracovisku, v spoločnosti. Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch etická výchova a náboženská výchova/náboženstvo. Predmet etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálnopatologickým či amorálnym vplyvom. Základným cieľom predmetu náboženská výchova/náboženstvo je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

5.2.6 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce. Predmet technika je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Podľa svojich podmienok (materiálno-technických a personálno-odborných) škola môže v predmete technika vyučovať tematický celok ekonomika domácnosti, ktorý obsahuje témy: plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce tak vhodne dopĺňa sústavu vzdelávacích oblastí o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v reálnom živote a v spoločnosti.

5.2.7 Umenie a kultúra

Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, 10 hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho sebarealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu

súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

5.2.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom telesná a športová výchova, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využiteľnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

5.3 Vyučovacie predmety vo vzdelávacích oblastiach pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE FYZIKA CHÉMIA BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS VLASTIVEDA GEOGRAFIA OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

5.3.1 Maďarský jazyk a literatúra pre 1. až 9. ročník pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov. Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože zahŕňa jazykovú oblasť (jazykovú a slohovú zložku, písanie) a literárnu oblasť (čítanie a literárnu výchovu). Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu a zo žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

5.3.2 Slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 3. až 9. ročník

Slovenský jazyk zaberá v hierarchii vyučovacích predmetov popredné miesto: slúži na vyjadrenie vlastných myšlienok na veku primeranej úrovni žiakov, má napomáhať celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobiť na vývin jeho rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového cítenia, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku.

Na hodinách slovenského jazyka a literatúry žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Vyučovanie slovenského jazyka preto úzko súvisí aj ostatnými učebnými predmetmi. Žiaci tejto vekovej kategórie sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania.

Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci v závere špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky primerane veku a mentálnym danostiam, t. j. dosiahnuť mierne pokročilú úroveň A1 - A2 ovládania slovenského jazyka podľa vzoru európskeho jazykového portfólia.

A1 - Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná, o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

A2 - Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými termínmi opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb.

Východiskovou stratégiou vyučovania je komunikatívne vyučovanie, komunikatívny prístup k tvorbe koncepcie a stratégie vyučovania. Ťažiskovými princípmi sú:

- princíp cieľavedomosti,
- princíp podriadenosti jazykových prostriedkov nácviku komunikatívnych zručností s prihliadaním na funkčnosť pri výbere jazykových prostriedkov s osobitným zreteľom na kontextualizáciu, kontrastívnosť a dlhodobosť,
- situačný princíp,

princíp autentickosti komunikačných procesov,

- princíp hodnotenia komunikačnej činnosti žiakov vo vzťahu k daným cieľom a úlohám.

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovnéj zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnutia.

Komunikatívny prístup k tvorbe obsahu a procesu vyučovania, učenia sa a osvojovania slovenského jazyka sa riadi princípom tematického modelovania jazyka a princípom prednášania jazyka cez rečový kanál komunikácie. V edukačnom procese sa musí rešpektovať a využívať jazykový kód už osvojený žiakom vo svojej materinskej reči a súčasne rešpektovať aj osvojený jazykový kód v slovenskom jazyku, získaný prirodzeným osvojením slovenského jazyka v dvojazyčnom prostredí. V začiatkovej etape budovania pevných základov jazykových zručností obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením, ústna interakcia a úvod do písania a čítania s umožnením maximálnej diferenciacie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojovania slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. V ďalšej etape sa počúvanie s porozumením integruje do usmerňovaného rozhovoru v rámci partnerských komunikatívnych činností. Obsah zložky hovorenie tvoria usmerňované rozhovory s dôrazom na dramatizáciu, v ktorom sa žiaci naučia vnímať repliku partnera v rozličných rečových situáciách, a tvorba krátkych jednoduchých súvislých prejavov na základe obrázkov, otázok, vypočítaných textov a pod. V procese osvojovania tvorby ústnych prejavov formou praktických cvičení, na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú aj so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

Úlohou zložky čítanie je osvojenie techniky čítania a zručnosti čítania s porozumením, úlohou zložky písanie je osvojiť si slovenské písmená a základné pravopisné zručnosti. Treba zdôrazniť potrebu zabezpečenia priechodnosti zavedenia čítania a písania vo 4. ročníku podľa jazykových schopností žiakov a stupňa mentálneho postihnutia.

5.3.3 Matematika pre prípravný až 9. ročník

Poňatie vyučovania matematiky žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je v súlade s poňatím vyučovania matematiky žiakov na bežnej základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, poskytnúť adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a aj budúceho pracovného pomeru. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti.

Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa

žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať. Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím. Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

5.3.4 Vecné učenie pre prípravny až 3. ročník

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou. Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy.

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive, usporiadanom podľa ročných období, žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.

Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.). Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálnopedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

5.3.5 Chémia pre 9. ročník

Vyučovacie predmet chémie podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.

Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

5.3.6 Biológia pre 7. až 9. ročník

Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi. Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus. Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

5.3.7 Vlastiveda pre 4. až 6. ročník

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Prostredníctvom tohto vyučovacieho predmetu žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov. Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je u žiakov vytvárať vzťah k miestu, kde žijú. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia. Obsah vyučovacieho predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania, získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode, z prostredia miestnej krajiny. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

5.3.7 Dejepis pre 7. až 9. ročník

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov.

Ďalším cieľom je vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojením historických faktov.

5.3.8 Geografia pre 7. až 9. ročník

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote. V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spoluprácu so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

5.3.9 Občianska náuka pre 7. až 9. ročník

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakovi vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakovi právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostane. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

5.3.10 Etická výchova pre 5. až 9. ročník

Vyučovacie predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakovi rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za

druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

5.3.11 Pracovné vyučovanie pre prípravný až 9. ročník

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou. Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy,

pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál. V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke pestovateľské práce sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyučovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.

Od 5. ročníka sa pracovné vyučovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke práce v domácnosti a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke práce v dielni.

Počet hodín praktických činností v zložke pestovateľské práce je rovnaký u oboch pohlaví.

5.3.12 Hudobná výchova pre prípravny až 9. ročník

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom je potrebné rešpektovať ich hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovacie predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života.

Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

5.3.12 Výtvarná výchova pre prípravný až 9. ročník

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

5.3.13 Telesná a športová výchova pre prípravný až 9. ročník

Ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t. j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierneniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

6 PRIEREZOVÉ TÉMY

6.2 Prierezové témy napĺňané v rámci vyučovania predmetov

Prierezové témy napĺňané v rámci vyučovania predmetov na 1. stupni ZŠ (vrátane špeciálnych tried pre žiakov so zdravotným znevýhodnením) rozvíjajú funkčné kompetencie žiakov:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- porozumieť sebe a iným
- optimálne usmerňovať vlastné správanie a prejavovanie emócií
- uprednostňovať priateľské vzťahy v triede i mimo nej
- osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce
- nadobudnúť základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňovať ich pri prezentácii seba a svojej práce
- získať a uplatňovať základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií
- rešpektovať rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov
- uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

- osvojiť základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti
- získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov
- uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote

Environmentálna výchova - prierezová téma sa realizuje aj v rámci aktivít školského koordinátora

- osvojiť základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie
- rozpoznať hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody
- rozpoznať hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia
- poznať a vyberať konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia
- podieľať sa aktívne na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia
- správať sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromniť sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie

Mediálna výchova

- uvedomiť význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti
- pochopiť a rozlíšiť pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov
- osvojiť zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov
- nadobudnúť základy zručností potrebných na využívanie médií

Multikultúrna výchova

- rešpektovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti
- spoznávať rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry
- akceptovať kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu
- uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva iných ľudí

Regionálna výchova a ľudová kultúra

- rozširovať a rozvíjať svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu
- vytvárať si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine
- rozvíjať svoju národnú a kultúrnu identitu

Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni
- osvojiť si zásady, nadobudnúť spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...)
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

Ochrana života a zdravia

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie
- osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane
- pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- vedieť vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci
- osvojiť si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode
- rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach

Prierezové témy napĺňané v rámci vyučovania predmetov na 2. stupni ZŠ rozvíjajú funkčné kompetencie žiakov:

Osobnostný a sociálny rozvoj

- porozumieť sebe a iným
- optimálne usmerňovať vlastné správanie
- osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce
- nadobudnúť základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce
- získať a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií
- rešpektovať rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov

Výchova k manželstvu a rodičovstvu - prierezová téma sa realizuje v rámci samostatného voliteľného predmetu

- osvojiť základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti
- získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva
- osvojiť zásady bezpečného správania a porozumieť rizikám v oblasti sexuality
- uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote

Environmentálna výchova - prierezová téma sa realizuje aj v rámci aktivít školského koordinátora

- rešpektovať základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie
- rozpoznať a vyhodnotiť zmeny v prírode a vo svojom okolí
- poznať možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...)
- získať informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach
- rozlišovať technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu
- šetrne sa správať k prírodným zdrojom
- aktívne sa podieľať na eliminácii znečistenia životného prostredia

Mediálna výchova

- uvedomiť význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti
- nadobudnúť základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využívať zmysluplne
- pochopiť a rozlíšiť pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov
- získať kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznať mediálne spracovanú realitu
- osvojiť si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov

Multikultúrna výchova

- rešpektovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti
- spoznať rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry

- akceptovať kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu
- uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva iných ľudí
- spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjať tak svoju kultúrnu identitu

Ochrana života a zdravia - prierezová téma sa realizuje aj v rámci aktivít školských koordinátorov

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie
- osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane
- pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc
- cielavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu nadfyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách
- orientovať sa pri pohybe a pobyte v prírode

Implementácia finančnej gramotnosti do vzdelávania - prierezová téma sa realizuje aj v rámci aktivít školských koordinátorov

V samotnom vyučovacom procese je začlenené finančné vzdelávanie do príslušných tematických výchovno-vzdelávacích plánov.

Dňa 21. marca 2017 bol ministrom školstva, vedy, výskumu a športu SR schválený Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017, začínajúc prvým ročníkom.

Implementácia finančnej gramotnosti do vzdelávania na 1. stupni ZŠ

Rozvíjame u žiakov nasledovné vedomosti, zručnosti a hodnotové postoje spojené s finančnou gramotnosťou:

1 Človek vo sfére peňazí	
1 Čiastková kompetencia	Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb
Základné pojmy:	ľudské potreby, hodnoty, peniaze, euro, minca, bankovka
2 Čiastková kompetencia	Pochopiť vzťah ľudská práca - peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný
Základné pojmy:	práca, peniaze, bohatstvo, chudoba
3 Čiastková kompetencia	Osovojiť si, čo znamená žiť hospodárne.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec)
Základné pojmy:	hospodárny
2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	
1 Čiastková kompetencia	Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov
Základné pojmy:	zodpovednosť
2 Čiastková kompetencia	Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný opísať zdroje finančných informácií
Základné pojmy:	financie, finančný, informácia
3 Čiastková kompetencia	Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.
Základné pojmy:	klamstvo, podvod, nečestnosť
4 Čiastková kompetencia	Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

	stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele
Základné pojmy:	finančný cieľ
5 Čiastková kompetencia	Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám
	opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií
Základné pojmy	osobné informácie
6 Čiastková kompetencia	Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch
	jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov
Základné pojmy:	spotrebiteľ, reklamácia
3 Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca	
1 Čiastková kompetencia	Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	pomenovať osobné a rodinné potreby
Základné pojmy:	osobné potreby, rodinné potreby
2 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	opísať vzťah povolanie - zamestnanie
	vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti
Základné pojmy:	povolanie, zamestnanie, záujmy, zamestnávateľ, zamestnanec
3 Čiastková kompetencia	Identifikovať zdroje osobných príjmov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka
Základné pojmy:	príjem, aktívny príjem, pasívny príjem, majetok, mzda, výplata
4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	
1 Čiastková kompetencia	Vypracovať osobný finančný plán.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti
Základné pojmy:	príjmy a výdavky, rodinný rozpočet
2 Čiastková kompetencia	Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia
	vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)
Základné pojmy:	hotovosť, hotovostná a bezhotovostná platba
3 Čiastková kompetencia	Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch
	uplatniť zodpovedné rozhodovanie primerané osobnému veku pri nákupe
4 Čiastková kompetencia	Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít
Základné pojmy:	charita, filantropia
5 Úver a dlh	
1 Čiastková kompetencia	Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava
	zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu
2 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí
	opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec
	opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec
Základné pojmy:	dôvera
3 Čiastková kompetencia	Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách
Základné pojmy:	banka, veriteľ, dlžník, dohoda, zmluva, pôžička, dlh
6 Sporenie a investovanie	
1 Čiastková kompetencia	Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť
Základné pojmy:	sporenie
2 Čiastková kompetencia	Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu (zamerať sa aj na nemateriálnu stránku)
Základné pojmy:	investícia, investičný plán, riziko
7 Riadenie rizika a poistenie	
1 Čiastková kompetencia	Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.
Základné pojmy:	riziko, poistenie
2 Čiastková kompetencia	Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje
Základné pojmy:	poisťovňa, poisťné

Implementácia finančnej gramotnosti -verzia 1.2- do vzdelávania na 1. stupni ZŠ od 1. septembra 2017
Rozvíjame u žiakov nasledovné vedomosti, zručnosti a hodnotové postoje spojené s finančnou gramotnosťou:

1 Téma: Finančná zodpovednosť spotrebiteľov: Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách	
1 Čiastková kompetencia	Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.
2 Čiastková kompetencia	Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
4 Čiastková kompetencia	Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.
2 Téma: Plánovanie, príjem a práca: Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí	
1 Čiastková kompetencia	Identifikovať zdroje osobných príjmov
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.
2 Čiastková kompetencia	Vypracovať finančný plán
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.
3 Téma: Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny	
1 Čiastková kompetencia	Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca - peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
2 Čiastková kompetencia	Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.
3 Čiastková kompetencia	Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.
4 Čiastková kompetencia	Opísať používanie rôznych metód platenia
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí.
4 Téma: Úver a dlh: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu	
1 Čiastková kompetencia	Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.
2 Čiastková kompetencia	Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.
3 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.
5 Téma: Sporenie a investovanie:	Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi
1 Čiastková kompetencia	Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.
6 Téma: Riadenie rizika a poistenie:	Používanie primeraných stratégií riadenia rizík
1 Čiastková kompetencia	Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typu.
2 Čiastková kompetencia	Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Dňa 21. marca 2017 bol ministrom školstva, vedy, výskumu a športu SR schválený Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017, začínajúc prvým ročníkom.

Začlenenie do povinných predmetov na základe odborného materiálu:

Predmety, do ktorých sa finančná gramotnosť priamo začlení:

1. ročník

- Matematika: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20
- Etická výchova: Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch (chrániť si veci svoje i iných)
- Prvouka: Človek a príroda - Neživá príroda a skúmanie prírodných javov: základné ľudské potreby, svetelné a vodné zdroje
- Prvouka: Človek a spoločnosť: funkcie členov rodiny

2. ročník

- Slovenský jazyk a literatúra: Prosba – želanie, Tvorba otázok: žiadosť o informáciu, Rozhovor
- Matematika: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100
- Vlastiveda: Rodina, Obec
- Prírodoveda: Zdroje vody
- Etická výchova: Iniciatíva vo vzťahu k iným (riešenie problémov - navádzanie na klamstvo, podvádanie, kradnutie, ohováranie, ...)

3. ročník

- Slovenský jazyk a literatúra: Reklama, Diskusia - názor, Vyjadrenie vlastnej túžby, Inzerát, Porekadlo, Príslovie, Ľudové rozprávky
- Matematika: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie
- Prírodoveda: Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov
- Vlastiveda: Slovensko
- Výtvarná výchova: Reliéf (mince)
- Etická výchova: Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov, Riešenie konfliktov - výchova k zmierlivosti, Pomoc, darovanie, delenie sa

4. ročník

- Slovenský jazyk a literatúra: Diskusia, Názor
- Matematika: Násobenie a delenie v obore násobilky, Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie
- Prírodoveda: Zdroje elektrickej energie, Význam elektrickej energie pre človeka
- Pracovné vyučovanie: Papier a kartón, Elektrický obvod, Zdroje elektrickej energie
- Výtvarná výchova: Podnety rôznych oblastí poznávania sveta
- Etická výchova: Reálne a zobrazené vzory, Rozvoj tvorivosti a iniciatívy

- Informatická výchova: Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce), Komunikácia prostredníctvom IKT (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií)

Implementácia finančnej gramotnosti do vzdelávania na 2. stupni ZŠ

Finančné vzdelávanie na druhom stupni základnej školy plynulo nadväzuje na finančné vzdelávanie na prvom stupni základnej školy.

1 Človek vo sfére peňazí - Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.	
1 Čiastková kompetencia	Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb
2 Čiastková kompetencia	Pochopiť vzťah ľudská práca - peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť vzťah ľudská práca - peniaze Demonštrovať na príkladoch rôzne pohľady na bohatstvo a chudobu (z pohľadu ľudskej práce a peňazí).
3 Čiastková kompetencia	Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností.
2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí - Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.	
1 Čiastková kompetencia	Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom. Argumentovať na príkladoch úspešných jednotlivcov plánovanie vlastnej profesijnej cesty.
2 Čiastková kompetencia	Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť silné a slabé stránky internetových a tlačových zdrojov informácií o produktoch. Opísať základné typy bankových produktov
3 Čiastková kompetencia	Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vymedziť korupciu ako porušenie zákona (trestný čin). Vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí. Uviesť príklady podvodov súvisiacich so zneužívaním verejných zdrojov.
4 Čiastková kompetencia	Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia. Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátkodobých finančných cieľov.
5 Čiastková kompetencia	Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných informácií. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných informácií. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom (finančná inštitúcia, klient).
6 Čiastková kompetencia	Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu. Charakterizovať pojem finanční spotrebiteľia.
3 Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca. Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.	
1 Čiastková kompetencia	Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť, kedy šetriť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).
2 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní. Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rôznymi kariéromi možnosťami. Uviesť príklad úspešných jedincov v ekonomickej oblasti.
3 Čiastková kompetencia	Identifikovať zdroje osobných príjmov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetlíť pojem mzda (hrubá, čistá). Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora).
4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi - Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.	
1 Čiastková kompetencia	Vypracovať osobný finančný plán.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - miňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Poznať typy rozpočtov a ich odlišnosti (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny. Vypočítať percentuálny podiel pripadajúci na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu. Charakterizovať hlavné prvky jednoduchého závetu.
2 Čiastková kompetencia	Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Charakterizovať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné), podľa technológie (s magnetickým prúžkom a čipom) a podľa spôsobu prevedenia (embosované, neembosované, virtuálne). Nájsť informácie z internetu o rôznych virtuálnych menách. Charakterizovať funkciu elektropeňažných inštitúcií. Uviesť príklady použitia hotovostného a bezhotovostného platobného styku. Vyhľadať trendy bezhotovostných operácií.
3 Čiastková kompetencia	Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Opísať tvorbu ceny ako súčasť nákladov, zisku, DPH Zhodnotiť vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a miňaní finančných prostriedkov. Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou.
4 Čiastková kompetencia	Vysvetlíť daňový a odvodový systém.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetlíť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní. Použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy.
5 Čiastková kompetencia	Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Analyzovať súvislosť filantropie s osobným rozpočtom Opísať možnosti účasti na charitatívnych aktivitách.
5 Úver a dlh - Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.	
1 Čiastková kompetencia	Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Identifikovať platený a prijatý úrok. Vysvetlíť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a význam nákupov na úver.
2 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdĺžením alebo ako ich zvládnuť.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.
3 Čiastková kompetencia	Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie.
6 Sporenie a investovanie - Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.	
1 Čiastková kompetencia	Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.
2 Čiastková kompetencia	Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť, ako sa môže meniť hodnota investície.
3 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť investičné alternatívy.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom Uviesť spôsoby využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).
4 Čiastková kompetencia	Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Opísať úlohu Fondu ochrany vkladov. Opísať rozdiel medzi pobočkou zahraničnej banky a dcérskou spoločnosťou.
7 Riadenie rizika a poistenie - Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.	
1 Čiastková kompetencia	Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením. Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).
2 Čiastková kompetencia	Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť základný účel verejného poistenia Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti
3 Čiastková kompetencia	Charakterizovať komerčné poistenie.
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Rozoznať jednotlivé hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Uviesť príklady, na ktoré sa vzťahuje havarijné poistenie vozidla a povinné zmluvné poistenie vozidla. Vysvetliť rozdiel medzi poistením bytu, resp. domu a poistením jeho zariadenia

Implementácia finančnej gramotnosti do vzdelávania -verzia 1.2- na 2. stupni ZŠ od 1. septembra 2017

Finančné vzdelávanie na druhom stupni základnej školy plynulo nadväzuje na finančné vzdelávanie na prvom stupni základnej školy.

1 Téma: Finančná zodpovednosť spotrebiteľov: Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách	
1 Čiastková kompetencia	Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).
2 Čiastková kompetencia	Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík. Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).
3 Čiastková kompetencia	Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR. Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.
4 Čiastková kompetencia	Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Identifikovať korupčné správanie. Identifikovať podvodné správanie. Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.
2 Téma: Plánovanie, príjem a práca: Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu	
Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí	
1 Čiastková kompetencia	Identifikovať zdroje osobných príjmov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.
2 Čiastková kompetencia	Vypracovať finančný plán
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku - fyzickej osoby. Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.
3 Čiastková kompetencia	Vysvetliť daňový a odvodový systém
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.
4 Čiastková kompetencia	Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi. Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.
3 Téma: Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny	
1 Čiastková kompetencia	Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť, kedy šoriť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou). Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.
2 Čiastková kompetencia	Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky. Opísať základné typy bankových produktov.
3 Čiastková kompetencia	Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.
4 Čiastková kompetencia	Popísať používanie rôznych metód platenia
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné). Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene. Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).
4 Téma: Úver a dlh: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu	
1 Čiastková kompetencia	Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.
2 Čiastková kompetencia	Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.
3 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.
5 Téma: Sporenie a investovanie: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi	

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

1 Čiastková kompetencia	Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.
2 Čiastková kompetencia	Zhodnotiť investičné alternatívy
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Uviešť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviešť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti). Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.
6 Téma: Riadenie rizika a poistenie: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík	
1 Čiastková kompetencia	Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť. Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Uviešť základné druhy poistenia (životné a neživotné).
2 Čiastková kompetencia	Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
3 Čiastková kompetencia	Charakterizovať komerčné poistenie
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:	Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

<http://www.minedu.sk/aktualizovany-narodny-standard-financej-gramotnosti/>

Dňa 21. marca 2017 bol ministrom školstva, vedy, výskumu a športu SR schválený Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017, začínajúc prvým ročníkom.

Začlenenie do povinných predmetov na základe odborného materiálu:

Predmety, do ktorých sa finančná gramotnosť priamo začlení:

- Slovenský jazyk a literatúra: Diskusia - argument, diskusný príspevok, E-mail, Plagát, inzerát, reklama, Polemika, Úradný list - objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť, Vlastný názor, Poštový peňažný poukaz.
- Matematika: Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000, Počtové výkony s prirodzenými číslami, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie, Počtové výkony s desatinnými číslami, Percentá (vrátane jednoduchého úročenia), Počtové výkony s celými číslami, Pravdepodobnosť, štatistika, Riešenie lineárnych rovníc a nerovnic, Grafické znázorňovanie závislostí, Štatistika.
- Informatika: Informácie okolo nás - vytvorenie plagátu, prezentácie, Komunikácia prostredníctvom IKT - vyhľadávanie informácií, Informačná spoločnosť - počítačová kriminalita, legálnosť programov, autorské práva.
- Fyzika: Iné zdroje energie.
- Geografia: Austrália, Amerika, Afrika, Ázia, Slovensko, V každom regióne sa môžete zamerať na bohatstvo a chudobu, rozdiely medzi regiónmi, environmentálne problémy.
- Občianska náuka: Moja škola, Štát a právo, Trestné právo, Ekonomický život v spoločnosti (prierezová téma).
- Etická výchova: Ekonomické hodnoty a etika, Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre, Pozitívne vzory v každodennom živote, Masmediálne vplyvy, Dobré meno a pravda ako etické hodnoty, Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine, Vzťah k chorým, starým, postihnutým ľuďom.

7 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY

Učebný plán pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie

ISCED 1 / 100, ISCED 2 / 244										
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny*										
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	ročník (primárne vzdelanie)				ročník (nižšie stredné vzdelanie)				
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	6	5	5	5	5	4	5	5
	maďarský jazyk a literatúra	8	6+1*	5+1*	5	5	5	5	4	5
	anglický jazyk			2	2	3	3	3	3	3
	nemecký jazyk									
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4	5
	Informatika			1	1	1+1*	1+1*	1+1*	1	1*
Človek a príroda	prvouka	1	2							
	prírodoveda			1	2					
	fyzika						2	1	2	1
	chémia							2	2	1
	biológia					2	1	2	1	1
Človek a spoločnosť	vlastiveda			1	1					
	dejepis					1	1	1	1	2
	geografia					2	1	1	1	1
	občianska náuka						1	1	1	1
Nový vyučovací pr.	výchova k manž. a r.								1*	1*
Človek a hodnoty	náboženská výchova									
	etická výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie			1	1					
	technika					1+1*	1	1	1	1
	svet práce									
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1+1*	1+1*	1+1*	1+1*	1	1	1	1	1
	hudobná výchova		1	1	1	1	1	1	1	
	výchova umením									
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2
povinné hodiny Σ		22	23	25	26	29	30	31	31	30
voliteľné hodiny Σ		1	2	2	1	2	1	1	1	2
povinné + voliteľné hodiny Σ		23	25	27	27	31	31	32	32	32

*Voliteľné hodiny sa využívajú na zvýšenie hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu RUP a vyučovacieho predmetu: Výchova k manželstvu a rodičovstvu v 8. a 9. ročníku.

Poznámky:

Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 223/2022 Z. z.

- Počet skupín a počet žiakov v skupine sa určí spravidla podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce.
- Rozdelenie tried na skupiny sú vytvorené na prvom a druhom stupni ZŠ v rámci predmetov, **informatika, slovenský jazyk a slovenská literatúra, anglický jazyk, technika.**

- Vo vyučovacom predmete technika v každom ročníku sú zastúpené témy tematických celkov: **Technika a Ekonomika domácnosti**.
- Voliteľné (disponibilné) hodiny umožňujú škole jej profiláciu, reflektovanie potrieb žiakov a miestnych podmienok. Na druhom stupni v 8. a 9. ročníku sa využívajú na predmet Výchova k manželstvu a rodičovstvu.
- Na prvom stupni voliteľnými predmetmi **posilňujeme komunikáciu vo vyučovacom jazyku školy a výtvarnú výchovu**.
- Od školského roka 2022/2023 nie sú vytvorené skupiny na 2. stupni pre chlapcov a dievčatá na hodine TSV.
- Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa bodu 7.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.
- V spolupráci **so školskými koordinátormi sa jednotlivé prierezové témy pravidelne prehlbujú** aj v rámci aktivít.
- V rámci vyučovacích predmetov sa klasické vyučovacie metódy striedajú s inovatívnymi (**zážitkové, projektové, kooperatívne...**)

UČEBNÝ PLÁN PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE										
Učebný plán pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny										
Štátny vzdelávací program + voliteľné hodiny*										
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	ročník (primárne vzdelanie)								
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a slovenská literatúra			3+1	3+1	3+1	3+1	4	4 +1	4+1
	maďarský jazyk a literatúra	8	8	5+1	5	4+1	4	4	4	4
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	informatika					1	1	1	1	1
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1 +1						
	fyzika							1	1	1
	chémia									1
	biológia							1	1	1
Človek a spoločnosť	vlastiveda				2	2	3			
	dejepis							1	1	1
	geografia							1	1	1
	občianska náuka							1	1	1
	etická výchova					1	1	1	1	1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	2	3	4	4	4	4	4	4
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1+1	1+2	1+1	1+1	1+1	1	1

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2
povinné hodiny Σ		18	19	20	22	23	24	27	27	28
voliteľné hodiny Σ		4	4	4	3	3	2	1	1	1
povinné + voliteľné hodiny Σ		22	23	24	25	26	26	28	28	29

Poznámky:

- Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
- Vyučovací predmet výtvarná výchova sa vyučuje v dvojhodinových celkoch a je posilnená v rámci voliteľných hodín v školskom vzdelávacom programe.
- Voliteľné hodiny sú využité na posilnenie výučby MJL, SJSJ a VU.

8 OSOBITOSTI A PODMIENKY NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI V SÚLADE S PRINCÍPMI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA

Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobností a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti. Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami škola zabezpečí najmä:

- včasnú pedagogickú diagnostiku a v nadväznosti na jej závery v spolupráci s príslušným zariadením poradenstva a prevencie odbornú diagnostiku (špeciálnopedagogickú, liečebnopedagogickú, sociálnopedagogickú, logopedickú, psychologickú, medicínsku) diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ak je potrebné), individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacích cieľov a obsahu, uplatňovanie rozličných foriem hodnotenia, aplikáciu špecifických a alternatívnych foriem komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie, spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka;
- materiálne vybavenie, ktoré zahŕňa špeciálne edukačné publikácie, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, digitálne technológie, úpravu prostredia, prípadne špeciálne miestnosti a učebne;
- odborný prístup pedagogických a odborných zamestnancov, školského podporného tímu a zariadení poradenstva a prevencie, podporu pedagogického asistenta;
- akceptujúce školské prostredie a programy v triedach a školách, ktoré sú zamerané na formovanie pozitívnych postojov k ľuďom s odlišnosťou a znevýhodnením;
- odbornú prípravu pedagogických a odborných zamestnancov;
- finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok.

8.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom. Škola zabezpečí najmä:

- odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so zariadením poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou;
- vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý upravuje jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä obsah, metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými a/alebo odbornými zamestnancami;
- využívanie rôznych odporúčaných foriem špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie, ktoré podľa individuálnych potrieb žiaka individuálne alebo skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu;
- vyučovanie za pomoci ďalšieho pedagogického alebo odborného zamestnanca, individuálne alebo v skupinách na vyučovaní, prednostne v triede spolu s ostatnými žiakmi alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;
- možnosť učiteľom flexibilne prispôbiť rozsah a štruktúru vyučovacej hodiny zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi so zdravotným znevýhodnením, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program žiaka so zdravotným znevýhodnením vypracováva v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s jedným druhom zdravotného znevýhodnenia je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka.

V špeciálnych triedach pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením (špeciálnych školách) sa žiaci vzdelávajú podľa vzdelávacích programov pre žiakov podľa druhu zdravotného znevýhodnenia. Ak vzdelávací program pre žiakov so zdravotným znevýhodnením nezodpovedá charakteru konkrétnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program zohľadňuje maximálny vzdelávací potenciál konkrétneho žiaka.

8.2 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a v spolupráci so školským podporným tímom zabezpečí:

- prispôbenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov;

- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;
- prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejavíť a uplatniť svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;
- v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka.

9 CHARAKTERISTIKA ODBORU VZDELÁVANIA

Primárne vzdelávanie poskytuje základy všeobecného vzdelania, osvojenie si elementárnej gramotnosti a kompetencií nevyhnutných pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiaka v súlade s etickými hodnotami. Primárne vzdelávanie – prvý stupeň základnej školy tvorí 1. – 4. ročník základnej školy.

Nižšie stredné vzdelávanie zabezpečuje rozvoj osobného potenciálu každého žiaka, jeho spôsobilostí, zručností a vedomostí potrebných v osobnom i občianskom živote a pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiakov v súlade s etickými hodnotami. Nižšie stredné vzdelávanie – druhý stupeň základnej školy tvorí 5. – 9. ročník.

10 FORMA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Výchova a vzdelávanie sa na prvom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečovaného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu;
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov;
- v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

11 VYUČOVACÍ JAZYK ŠKOLY

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje v maďarskom jazyku.

12 OSOBITOSTI VÝCHOVY A VZDELÁVANIA ŽIAKOV V NÁRODNOSTNÝCH ŠKOLÁCH A NÁRODNOSTNÝCH TRIEDACH

Výchovno-vzdelávacia činnosť na primánom stupni vzdelávania národnostných škôl (prvý stupeň základnej školy) sa zameriava aj na zachovanie a rozvoj kultúrnej a jazykovej identity žiakov patriacich k národnostným menšinám. Výchova a vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny sa zaručuje v národnostných školách a národnostných triedach. Jedným z najdôležitejších prostriedkov dosiahnutia týchto cieľov je vyučovanie jazyka a literatúry národnostnej menšiny a vyučovanie vzdelávacích oblastí a predmetov v jazyku národnostnej menšiny. Vyučovacia predmet jazyka národnostnej menšiny a literatúra je povinným vyučovacím predmetom.

Osobitosťami výchovy a vzdelávania v národnostných školách sú:

- a) vyučovanie povinného vyučovacieho predmetu jazyk národnostnej menšiny a literatúra,
- b) vyučovanie povinného vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra v rozsahu vyučovania potrebného na jeho osvojenie alebo vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra, ktorý sa vyučuje metódami a formami výchovy a vzdelávania ako cudzí jazyk,
- c) vyučovanie povinných vyučovacích predmetov vlastiveda a hudobná výchova
- d) používanie edukačných publikácií, určených pre národnostné školy a triedy, ktoré sú v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania,
- e) vedenie pedagogickej dokumentácie školy dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a jazyku príslušnej národnostnej menšiny .

Príloha:

1 Učebné osnovy – web stránka školy

Školský vzdelávací program bol prerokovaný na pedagogickej rade dňa 24. 8. 2023 a schválený zriaďovateľom školy dňa .....

Rada školy na svojom zasadnutí dňa 18.9.2023 odporúča na schválenie ŠkVP na šk.r. 2023/2024.